

MUINSUSKAITSEAMET
ARHIIV
N^o P-1921

ERA.T-76.1.1758

ENSV MINISTRITE NÕUKOGU
RIIKLIK EHITUSKOMITEE

**VABARIIKLIK
RESTAUREERIMISVALITSUS**

Etepanekud Paide ajaloolise linna-
akenuse detailiplaneeringisse projektile
kootamiseks

Pb-72
ŠIFR nr.

Pb-1921
ARHIIV nr.

ERA.T-76.1.175P

P 1921

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIK EHITUSKOMITEE
VABARIIKLIK RESTAUREERIMISVALITSUS

OBJEKT: Peide ajalooline linnakoolme

ŠIFFER NR. Po-73

TELLIJA: ESSV Riikliku Ehituskomitee
Linnade Planeerimise Osakond

TEOSTAJA: Vabariiklik Restaureerimisvalitsus

Ettepanekud

Peide ajaloolise linnakoolme detailplaneerimise projekti koostamiseks.

Juhataja:

Peainsener:

Peaarhitekt:

Projektjaoskonna
juhataja:

Peaspetsialist
ajaloo alal:

Peaspetsialist
arhitektuuri alal:

Projekti
peainsener:

Objekti autor:

Malnudr

A. Kaljundi

R. Sedman

A. Sandberg

A. Kann

M. Laine

TALLINN 1974

Sisukord:

1. Soletuskiri
2. Keeklinna kinnistute arengu plaan
tugiplaanidel Leht nr.1-A
3. " "
4. " " " nr.1-B
5. Planeeritava ala funktsionaalse teoneeri-
mise skeem, hoonete funktsionaalne kasuta-
mine " nr.1-C
- " nr.2

Seletuskiri

1. Sissejuhatus.

Käesolev Paide ajaloolise keskuse riikliku kaitsetsooni detailplaneerimise projekt on koostatud ENSV MN Riikliku Liituskomitee telliniskirja nr.4919, 1.nov.1972.a. põhjal.

Planeerimiskava koostamise aluseks on Paide Rajooni TSN Täitevkomitee poolt välja antud arhitektuur-planeerimise ülesanne 17.nov. 1971.a. "Paide linna keskosa (vanalinna) regineerimise ja detailplaneerimise projekti koostamiseks". Lisaks on ka lähtedülesande täiendus 27.okt. 1972.a.

Vastavalt ENSV MN Riikliku Liituskomitee Linnade Planeerimise Osakonna ettepanekule esitatakse esimese etapi tööde järjekorras ettepanekud kaitsetsooni detailplaneerimise projekti koostamiseks. Kaitsetsooni hoonete rekonstrueerimisprojekt esitatakse teise etapi tööde järjekorras. Antud materjalid on ette valmistatud "Linnade planeerimis- ja hoonestusprojektide koostamise juhendi CR-345-66" kohaselt esitamiseks RPI "Eesti Projektile" Paide linna keskosa detailplaneerimisprojekti läpliku komplekteerimiseks.

2. Olemasoleva olukorra analüüs.

Planeeritav maa-ala moodustab Eesti NSV MN 1973.a. 27. veebruari määrusele nr.93 vastavalt Paide ajaloolise keskuse riikliku kaitsetsooni, mille territoorium piirneb põhjas Veskitänava põhjakülje hoonestusega, idas Parkali tänavaga idapoolse hoonestusega, edasi suundub piir pooltades Järvekülgiga ja

Vahemäe tänavat vahelist kvartalit, läännes suundub piir Kerja tänavalt edelasse Juhveldi ja Vainu tänavaga nurgale, läännes suundub piir Juhveldi tänavaga läänepoolset hooneestust mööda, jättes välja kaupluse "Laste Maailm" ning katlamaja, suundub piir loodesse paralleelselt Väike-Aia tänavaga ning põõrdub kirdeesse alates Laialt tänavalt, edasi põõrdub piir itta sunndudes Veski tänavale, haarsates territooriumisse Tallinna tänavamaa nr. 24.

Linna ajalooliseks dominandiks on Vallimägi koos mäld-kindlustuste süsteemiga.

Maa-ala hõlmab linna ajaloolise keskosa koos Vallimäega, rea kaitsealuste objektidega ja ajalooliselt tõppilise 19. saj. puihoonestusega kreisilinna, territooriumiga 30,8 ha.

Funktsionaalsed tsoonid on planeeritavas rajoonis segipaisatud. Keskvaljaku ja Tallinna tänavaga ümbruses on administratiiv- ja kaubandusettevõtted, Järvekülg tänaval vaheldumisi lasteasutused, lahoone, garažid ja elamud. Pika ja Väike-Aia tänaval on teenindusettevõtted ja elamud. Planeeritav ala on ainult osaliselt varustatud vee ja kanalisatsiooniga. Vanades puumajades vesi ja kanalisatsioon puuduavad. Osa puitelamuid on elamiskõlbmatud ja füüsiliselt vananenud. Üldkasutatavaks haljasalaks on Vallimäe territoorium, mis on ✓ 4 ha. Suure osa haljustusest moodustab ajalooliste kruntide haljustus, mis uuehituste rajamisel on hävinud ja asendatud asfalteeritud õuedega.

Ühiskondlik- ja teenindavatest asutustest on Järvekülg tänaval 2 lasteaeda ja 1 lastesõim.

Tallinna tn. 18 asub vene õppekeelega keskkool ja õhtukeakkool.

Kultuur-bariduslikest asutustest asub rajoonis Laste Muu-

sükskool Tallinna tn.6, raamatukogu ja Pioneeride Palve Kingis sepa tänaval (end. keskkooli hoone).

Kaubandusettevõteteat on 2 toiduaine tekoaplust Pärnu mnt, 1 ja Pikk tn.1 ning 8 tööstuskaupade kauplust. Kõik kauplused asuvad elamute alumistel korrustel.

Ühiskondlik-toitlustamisettevõtteid on 1 - süüklar-estoran Keskväljaku ääres.

Teenustasukojad puuduvad.

Transport, garažid ja autode parkimine. Planeeritava ala on intensiivne auto- ja bussiliiklusega. Olemasolev tänavatevõrk jagab planeeritava ala väikesteks kvartaliteks. Autode ja busside peamiseks liiklusmagistraaliks on Tallinna tänav, Pärnu tänav ja Pikk tänav, mis läbivad Keskväljaku. Teistel tänavatel on liiklustihedus väiksen.

Mitmesuguste asutuste garažid asuvad laialipaisatult elamute vahel (Järvekülg, Tallinna, Pika ja Parkali tänaval).

Parkimine on kirikutaguse sel väljakul.

Planeeritava kaitseetseoni kompleksne ajalooline hinnang on antud arh.H.Sireli poolt aruandes "Paide ajaloolise linna-keskuse osatähtsus linna üldises generaalplaanis" (arhiivi nr. P-1804).

Kesklinna kinnistute arengu plaan on antud tagipleanil nr.1. /A,B,C/.

3. Planeerimislahenduse põhialused.

Detailplaneerimise projekti koostamiseks esitatud ettepanekutes on arvestatud olemasolevaid ehitusmälestisi, säilitamisele kuuluvaid hooneid, kaasaegset tänavatevõrku, ajaloolise keskuse asendit, linna ajaloolist struktuuri.

Kaitsetsoon on ette nähtud järk-järgult vabastada vihارتусета hoonetest, ehitada nende asemel eriprojekti järgi elamuid, lasteasutusi jm. hooneid, haljasatades ja heakorrastades vabanenud alad.

Kaitsetsoon on funktsionaalselt tsoneeritud järgmiselt tugiplaanil nr.2 (kvartalite numeratsioon on suvaline).

Kvartal nr.1.

Säilitamisväärtuslike hoonetega elutsoon ja puhketsoon.

Näeme ette kvartali vabastamise amortiseerunud hoonetest ja perspektiivselt peeksine üigeks Vallimie Tallinna tänavale poolse külje vabastamist elamustest.

Vallimäe ja selle ümbruse luujundamiseks tuleks tellida eriprojekt.

Kvartal nr.2.

Ehitusmälestisena eksponeerimisele kuuluv Paide kirik.

Kvartal nr.3.

Elutsoon ja parkimisplat ~ 30 autole.

Kvartal nr.4 ja nr.6.

VsÜ "Kalev" ja lasteasutused.

Kvartal nr.7, nr.8 ja nr.9 - elutsoonid.

Kvartal nr.5.

Administratiiv- ja teenindustsoon.

Kvartal nr.10 ja nr.11.

Kaubandus ja teenindustsoon.

Kvartal nr.12.

Administratiivtsoon koos keskkoolihoonega.

Kvartal nr.13.

Administratiivtsoon.

Kvartal nr.14 ja nr.15 - Puhketsoon.

Kvartal nr.16.

Puhketsoon koos üllitavate muuseumidega.

Kwartal nr.17 - Elutsoon.

4. Hoonete funktsionaalse kasutamise skeem.

Hoonete funktsioonide määramisel arvestati Paide Rajooni PSN Tüitevkomitee poolt detailplaneerimise lähteülesandes antud kohalike asutuste perspektiivseid vajadusi, kusjuures põhialuseks jäid muinsuskaitsse aspektid ja lähtealuseks olemasolev arhitektuur. Et ajaloolisi hooneid vastavalt kaasaja nõuetele kasutada, tuleks rekonstruerida hoonete sisearhitektuur, igale hoonele sobiva funktsiooni kohaselt.

Tugiplaanil nr.2 on ära toodud VRV ettepanekud ajalooliste hoonete edaspidise kasutamise kohta.

- 21. juuli väljak nr.18 hoone rekonstruerida lillekaupluseks koos põrgade valmistanisega, kauplus "Aed ja mesila".
- 21. juuli väljak nr.19 rekonstruerida kaupluseks.
- Tallinna tn.2 tootmiskoondis "Uku" kauplus.
- Tallinna tn.4 tootmiskoondis "Uku" töökojad.
- Tallinna tn.6 koos Kitsas tn.8 ja Väike-Aia tn.13 hooneteega rekonstruerida san.-epid.-jaamaks.
- Tallinna tn.12 hoonet kasutada endiselt administratiivhoonena (miil. osak.).
- Tallinna tn.16 hoonet kasutada administratiivhoonena (kohalik sõjakomissariaat).
- Tallinna tn.18 on sobiv administratiivhoonena (kasutuseel keskkoolihoonena).
- Tallinna tn.1, nr.5, nr.13, nr.19, nr.29, nr.31 ja nr.35 kasutada elumajadena.
- Tallinna tn.25 rekonstruerida suvekohvik-paviljoniks 30 kohaga.

- 21. juuli väljak nr.13 hoone rekonstrueerida koos keldri-ruumidega kohvik-öllesaaliks 50 kohaga.
- 21. juuli väljak nr.14 hoonet kasutada administratiivhoonena (perekonnaseisust, tevandinõukogu).
- 21. juuli väljak nr.3 ja nr.6 hooneid kasutada elamutena.
- 21. juuli väljak nr.8 hoonet kasutada seemneinspektsioonina, kindlustusinspektuurina.
- 21. juuli väljak nr.9 ja nr.10 kasutada teenindusbüroona.
- Pikk tn.2 kasutada endiselt administratiivhoonena.

Kuna Vallimägi on Paide linna kõige tähtsam ajaloo ja arhitektuurimälestis ning linna suurim vahatamisväärsus, oleks otsstarbekas Paide muuseum üle tuua Vallimäe juurde. Selleks on sobiv Kingissepa tänaval asuv endine koolimaja (praegu raamatukoguhooone).

Endine apostliku Õigeusu kirik Vallimäel säilub asortiseeruniseni. Seda hoonet võiks kasutada näituste korraldamiseks.

Vallimäele tuleks ehitada väike estraadileva suvekontsertide korraldamiseks. Lenlupeed ja muud rahvapeod aga üle viia selleks spetsiaalselt planeeritud pargialale.

5. Haljastus.

Olemasolevat kruntide haljastust suuremate puudegruppide, põõsaste ja ka viljapunde näol on pülitud maksimaalselt säilitada. Kuna Paides on veel 2 parki, Vallimägi ja Lembiku park, mis asub väljaspool puhketsooni, tuleks Vallimäe parki laiendada kvartalite nr.14, nr.15 ja nr.16 maa-alal ning liita see linna Uldise puhketsooniga.

6. Transport.

Piineeritev ala on intensiivse liiklusega. Transiitliiklus läbi Kaitsetsooni mööda Tallinna ja Pärnu tänavat peaks olema lubatud ainult bussidele ja sõiduautodele. Kaitsetsoonis parkivatele autodele on määratud parkimisplats kvartalisse nr. 3, Kingissepa tänaval 8ärde, kus võiks parkida ~ 30 autot.

Koostanud:

M. Lume
/M. Lume./

PAIDE LINN

KRUNTIDE PLAAN AASTAST 1692

M 1:1000

PAIDE LINN

KRUNTIDE PLAAN AASTAST 1785

M 1:1000

PAIDE LINN

KRUNTIDE PLÄAN AASTAST 1846

M 1:1000

PAIDE LINN

1:1000

A. PLANEERITAVA ALA FUNKSIONAALSE TSONEERIMISE SKEEM
B. HOONETE FUNKTSIONAALSE KASUTAMISE ETTEPANEKUD

VABAKUIKLIK RESTAUREERIMISVALJUBUS	
ASUKOHT	OBJEKT
PAIDE	PAIDE LINN
STADION	200m² ja planeeritava ala lumbasünnitaja lühim
PLAAKAALD	projekteerimiseks elam. hoonele funkts. kasutamine 2
PLAAKAALD	projekt ja ehit. projekti väljatöötamine
OBSTOONIK	lõonete ja lume töö lemmi
	10000
	10000